

Warszawa, 7.03.2023

Prof. dr hab. Monika Guskowska
Katedra Terapii Zajęciowej
Wydziału Rehabilitacji
Akademii Wychowania Fizycznego
Józefa Piłsudskiego w Warszawie

Ocena rozprawy doktorskiej mgr Anny Ostrowskiej-Karpisz

Wybrane psychospołeczne uwarunkowania satysfakcji z uprawiania pływania oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych wśród 15-18 letnich zawodników

Ocena rozprawy doktorskiej została sporządzona na wniosek Rady Naukowej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie z dnia 23.01.2023 r. Przedłożona do recenzji rozprawa została wykonana pod kierunkiem promotora dr hab. Małgorzaty Siekańskiej, prof. AWF i promotora pomocniczego dr. Krzysztofa Wrześniewskiego.

Podjęty w pracy problem dotyczy czynników warunkujących satysfakcję z uprawiania sportu i radzenie sobie ze stresem przez zawodników pływania w wieku adolescencji. Jest on interesujący pod względem poznawczym oraz ważny ze względu na możliwe implikacje praktyczne. Satysfakcja z uprawiania sportu jest istotnym czynnikiem warunkującym przebieg kariery sportowej, szczególnie ważnym w okresie przejścia z poziomu juniorskiego na seniorski. Skuteczne radzenie sobie ze stresem jest jedną z ważnych determinant wyników sportowego, a jej znaczenie wzrasta w obliczu takich sytuacji trudnych jak pandemia. Problem badań bez wątpienia mieści się w obszarze badawczym nauk o kulturze fizycznej, a rozwiązano go z wykorzystaniem narzędzi właściwych dla psychologii sportu. Rozprawa została oceniona pod względem formalnym i merytorycznym.

Ocena formalna

Recenzowana praca liczy 191 stron i posiada strukturę typową dla empirycznych rozpraw doktorskich. Składa się na nią wstęp, złożona z trzech rozdziałów część teoretyczna i część empiryczna licząca trzy rozdziały: rozdział zatytułowany *Opis badań* prezentujący założenia metodologiczne badań własnych, rozdział *Prezentacja wyników badań własnych* oraz rozdział *Dyskusja wyników*, ponadto w skład pracy wchodzi bibliografia, spis tabel oraz wykresów i rysunków, aneks zawierający dodatkowe analizy statystyczne, autorskie narzędzia badawcze, wyniki sportowe i przydział osób badanych do grup oraz streszczenie w języku polskim i angielskim.

W pracy zachowano właściwą proporcję między częścią teoretyczną i częścią badawczą. Pierwsza liczy 50 stron, druga 88 stron. Podział treści prezentowanych w obu częściach rozprawy na główne rozdziały i podrozdziały niższego rzędu nie budzi większych zastrzeżeń, choć nie jestem zwolenniczką tworzenia w części teoretycznej rozdziałów o objętości 1-2 stron (rozdział I: 1; 3.1; 3.3.; rozdział III: 1.1.; 1.3; 1.4). Kolejność rozdziałów jest prawidłowa. Ich tytuły są w większości adekwatne wobec przedstawianych w nich treści. Moją wątpliwość budzą jedynie tytuły trzech podrozdziałów składających się na rozdział V. *Prezentacja wyników badań własnych: 1. Wyniki kwestionariusza osobowego dotyczące kariery sportowej; 2. Wyniki odnoszące się do pytań eksploracyjnych; 3. Wyniki dotyczące postawionych hipotez.* Nie niosą one informacji o zawartości merytorycznej, przewidywanie zawartych w nich treści jest możliwe jedynie po zapoznaniu się z metodologiczną częścią rozprawy.

Ostatnia uwaga dotyczy numerowania rozdziałów pracy. Główne rozdziały zostały oznaczone cyframi rzymskimi, podrozdziały – za pomocą cyfr arabskich. W efekcie numery podrozdziałów powtarzają się, co utrudnia recenzentowi wskazanie podrozdziału, do którego odnoszą się uwagi. Bardziej jasna byłaby, moim zdaniem, ciągła numeracja wszystkich rozdziałów z użyciem cyfr arabskich. Mam też pytanie dlaczego w rozdziale III pojawiają się podrozdziały trzeciego rzędu przy braku rozdziałów drugiego rzędu.

Zapis bibliograficzny sporządzono zgodnie z systemem APA 6, jednak nie zawsze zasady te są konsekwentnie stosowane (wielkie litery zamiast małych w tytułach artykułów, brak numerów DOI, brak numerów stron przy rozdziałach w monografiach, brak znaków przestankowych).

Ocena merytoryczna

Streszczenie

Ocenę rozpocznę od streszczenia, choć znajduje się ono na końcu rozprawy. Zawiera ono wszystkie niezbędne elementy (problem, osoby badane, narzędzia badawcze, cel badań, wyniki). Moim zdaniem cel powinien zostać wskazany przed opisem uczestników i narzędzi. Szkoda, że tak mało miejsca w streszczeniu zajmuje opis wyników i że brak jest w nim sformułowanych *explicite* wniosków.

Wstęp

We wstępie znajdujemy krótkie uzasadnienie badania zależności między satysfakcją z uprawiania pływania i radzeniem sobie ze stresem a wybranymi zmiennymi o charakterze psychicznym i społecznym. Nie znajdziemy tu jednak mocnego uzasadnienia wyboru tych zmiennych. Przyznam, że także w części teoretycznej nie znalazłam w pełni przekonującej

odpowiedzi na pytanie dlaczego Doktorantka uwzględniła w badaniach motywację, poczucie własnej skuteczności i różne aspekty relacji trener – zawodnik. Po lekturze wstępu byłam natomiast przekonana, że objęcie badaniem zawodników dyscypliny indywidualnej jaką jest pływanie jest uzasadnione; szkoda, że Autorka nie wskazała jeszcze powodów wyboru grupy wiekowej.

Dalsza część wstępu zawiera narracyjny spis treści, który w mojej ocenie jest zbędny, dla orientacji w zawartości merytorycznej rozprawy z powodzeniem wystarczy znajdujący się na jej początku spis rozdziałów.

Część teoretyczna rozprawy

Jednym z kryteriów oceny rozprawy doktorskiej jest umiejętność przedstawiania koncepcji teoretycznych i wyników badań naukowych w przejrzysty i czytelny sposób oraz zdolność dokonania krytycznej ich analizy i syntezy dotychczasowych osiągnięć naukowych. Sprawdzianem tych umiejętności jest głównie część teoretyczna rozprawy. W rozdziale pierwszym Doktorantka przedstawia determinanty satysfakcji z uprawiania sportu i radzenia sobie ze stresem przez sportowców. Definiuje podstawowe pojęcia odnoszące się do kluczowych w pracy zmiennych, podkreśla znaczenie satysfakcji w sporcie i konsekwencje radzenia sobie ze stresem, w tym w okresie pandemii. W podrozdziale dotyczącym uwarunkowań satysfakcji i radzenia sobie omawia znaczenie osiągnięć sportowych, motywacji, poczucia własnej skuteczności i komunikacji trener – zawodnik.

W rozdziale drugim o nie całkiem jasnym tytule *Koncepcje oraz wskaźniki związane z rozwojem zawodnika* Autorka przedstawia rozwojowe modele uczestnictwa w sporcie, koncepcje akcentujące znaczenie czynników środowiskowych oraz czynniki sprzyjające i zakłócające rozwój sportowca. Rozdział ten zawiera wiele interesujących informacji, podczas jego lektury rodzi się jednak pytanie dlaczego te tematy są przedmiotem zainteresowania Doktorantki. Czytelnik domyśla się, że ma to związek z objęciem badaniem osób w wieku adolescencji, ale kwestii tej nie należy pozostawiać domyślności czytelnika. Na początku rozdziału II powinno pojawić się krótkie wprowadzenie tego wątku do części teoretycznej rozprawy.

Ostatni trzeci rozdział części teoretycznej zawiera charakterystykę pływania wyczynowego, szczególny akcent położony został na aspekty psychologiczne i rozwojowe, co jest uzasadnione faktem badania nastoletnich zawodników.

Część teoretyczna rozprawy dowodzi znajomości literatury przedmiotu. W tym miejscu odniosę się do wykorzystanej w pracy literatury. Jest ona imponująca pod względem ilościowym, wykaz obejmuje ponad 360 prac, w tym ponad 280 prac obcojęzycznych, z czego

ponad 100 opublikowano w ostatniej dekadzie, a 74 przed rokiem 2000. Pewną wątpliwość budzi powoływanie się na prace publikowane przed ponad ćwierć wiekiem, które trudno zaliczyć do dzieł prezentujących epokowe osiągnięcia w psychologii czy naukach o kulturze fizycznej bądź kluczowe dla pracy koncepcje teoretyczne (Gracz, Sankowski, 1995; Reykowski, 1982; Tharp, Gallimore, 1976; Weiss, Friedrichs, 1986). Zwraca uwagę to, że szczególnie dużo tych prac dotyczy pływania (np. Gedl-Pieprzycza, 1987; Karpiński, Litwiński, Żurawik, 1994; Matyniak, Pietrusik, 1978).

W części teoretycznej rozprawy mgr Anna Ostrowska-Karpisz w przejrzysty i czytelny sposób przedstawia koncepcje i modele teoretyczne jak i wyniki badań naukowych, podejmuje kwestie istotne z punktu widzenia problemu badawczego. Pewną wątpliwość budzi definiowanie tak podstawowych pojęć jak trening czy przedstawianie etapów szkolenia w pływaniu. Głównym mankamentem tej części jest jednak to, że Autorka omawia poszczególne kwestie niejako oddzielnie, bez powiązania ich ze sobą, nie zawsze też jasny jest związek między przedstawianymi informacjami a problemem i celem badań. Brakuje wyraźnej „osnowy”, wokół której zbudowano część teoretyczną, która by ją porządkowała. Podążanie za myślą Autorki byłoby łatwiejsze, gdyby w końcowych lub początkowych fragmentach rozdziałów poświęciła ona nieco miejsca na uzasadnienie przedstawiania określonych treści.

Pewne trudności sprawia Doktorantce przeprowadzenie analizy prezentowanych danych i syntezy dotychczasowych osiągnięć naukowych. Sprawne ich relacjonowanie nie wystarcza. Zdaje sobie sprawę z tego, że nie jest to proste zadania dla młodego naukowca. Krytyczna analiza czy to istniejących koncepcji naukowych czy wyników badań innych autorów powinna doprowadzić do wskazania luk w wiedzy, które wymagają uzupełnienia i w konsekwencji – zdefiniowania problemu badawczego i sformułowania celu badań. W pracy brakuje takiego przekonującego uzasadnienia podjęcia badań nad uwarunkowaniami satysfakcji z uprawiania sportu i radzenia sobie ze stresem oraz uzasadnienia wyboru psychospołecznych determinant.

Część empiryczna rozprawy

Kolejne kryterium oceny rozprawy doktorskiej stanowi umiejętność określenia problemu badawczego, sformułowania celu badań, pytań badawczych i hipotez. Treści pozwalające na ocenę pracy pod tym względem znajdujemy w pierwszym rozdziale części empirycznej zatytułowanym *Opis badań*. Zazwyczaj rozdział ten jest tytułowany *Metodologiczne podstawy (metodologia) badań własnych*, jednak przyjęty tytuł także jasno informuje, jakie treści znajdziemy w tej części pracy. Mgr Anna Ostrowska-Karpisz dobrze radzi sobie z zadaniami metodologicznej natury. W jasny sposób formułuje pięć szczegółowych

celów badań, określając jakie zależności między zmiennymi są przedmiotem jej zainteresowania. Są one spójne z przedstawionymi w podrozdziale 2.2 *Problematyka badań* pytaniami badawczymi i możliwe do realizacji w ramach rozprawy doktorskiej. Cztery z nich określone jako eksploracyjne dotyczą poziomu i zmian satysfakcji z uprawiania pływania, zmian w wybranych jej uwarunkowaniach oraz percepcji komunikacji trener – zawodnik. Pytania te nie budzą zastrzeżeń. Pozostałych osiem pytań, także poprawnie sformułowanych, dotyczy zależności między zmiennymi. Wyjaśnienia moim zdaniem wymaga określenie ich mianem *szczegółowych*. Pierwsze cztery pytania także są *szczegółowe*. Skoro zastosowano termin *eksploracyjne* dla pytań dotyczących ustalenia poziomu zmiennych i zmian, które w nich zachodzą, to może dla pytań o zależności między zmiennymi należałoby użyć terminu *eksplikacyjne*?

Doktorantka formułuje osiem hipotez stanowiących przewidywane odpowiedzi na *szczegółowe* pytania badawcze. Szkoda, że nie przedstawiła, choć w zarysowy sposób, przesłanek tych hipotez w postaci założeń teorii naukowych lub wyników wcześniejszych badań. Czytelnik może znaleźć część z nich w rozdziałach teoretycznych, ale w mojej ocenie ich przedstawienie w tym miejscu służyłoby jasności wyводу. Mam też uwagę dotyczącą hipotezy piątej i siódmej, w których jest mowa o różnicach międzygrupowych (H5: *Zawodnicy, którzy prezentują bardziej autonomiczne formy motywacji częściej stosują strategie radzenia sobie skoncentrowane na problemie*; H7: *Zawodnicy wykazujący wyższy poziom satysfakcji (...) lepiej sobie radzą w sytuacjach nienormatywnych...*), natomiast odpowiadające im pytania badawcze dotyczą związków między zmiennymi. W celu testowania tych hipotez przeprowadzono analizy korelacyjne, bardziej poprawne byłoby więc opisanie w hipotezie oczekiwanego związku między zmiennymi, a nie różnicy między grupami.

Ponieważ badaniami objęto wiele zmiennych, przedstawienie w jednej tabeli nazw zmiennych z określeniem ich rodzaju, ich definicji, narzędzi badawczych i wskaźników jest bardzo dobrym zabiegiem porządkującym.

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska z powodzeniem spełnia kolejne kryterium oceny, którym właściwy dobór metod i narzędzi badawczych oraz osób badanych. Szczególnie cenne jest zastosowanie metod jakościowych w połączeniu z ilościowymi. W badaniach zastosowano trzy właściwie dobrane standardowe kwestionariusze psychologiczne, które krótko opisano oraz pięć narzędzi własnej konstrukcji: *Dwuczynnikowy Kwestionariusz Satysfakcji z Uprawiania Pływania* o satysfakcjonujących właściwościach psychometrycznych, wywiad ustrukturyzowany dotyczący radzenia sobie w sytuacjach trudnych, wywiad ustrukturyzowany dotyczący postrzegania sytuacji pandemii i radzenia sobie i kwestionariusz

osobowy. W celu oceny poziomu wykonania wykorzystano zestaw prób sprawności fizycznej. Ponadto wykorzystano dane dotyczące wyników uzyskiwanych na zawodach oraz formularz instrukcji dla trenerów dotyczącej udzielania informacji zwrotnej. Mam pewne wątpliwości, czy można je uznać za narzędzia badawcze. Do tej części rozprawy mam jeszcze jedną uwagę – lepiej byłoby, gdyby narzędzia badawcze były opisywane w tej samej kolejności, w której zostały wymienione na początku rozdziału 4. *Narzędzia badawcze*.

Dobór osób badanych nie budzi zastrzeżeń, wskazano jasne i jednoznaczne kryteria włączenia oraz zasady zaklasyfikowania do podgrup. Opis badanej grupy zawiera wszystkie istotne informacje, przedstawione w czytelny sposób w tabelach i na rycinach. Zwraca uwagę szczególnie staranne i wielostronne ustalenie poziomu sportowego zawodników oraz ich umiejętności pływackich. Uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej oraz pisemną zgodę wszystkich osób uczestniczących w badaniu: zawodników i ich rodziców oraz trenerów.

Procedurę badań opisano w sposób wystarczająco szczegółowy, by możliwe było powtórzenie badania. Zwraca uwagę etap 1B, trwający 26 tygodni, w trakcie którego dokonano 16 pomiarów satysfakcji z uprawiania pływania. Połączenie informacji na temat zastosowanych metod jakościowych i procedury badań pozwala ocenić jak bardzo pracochłonne i czasochłonne były to badania. Ich prowadzenie dodatkowo zaburzyła pandemia. Trzeba pogratulować Doktorantce wytrwałości i umiejętności przewyższania przeszkód w realizacji projektu. Należy też zauważyć, że Doktorantka konstruktywnie wykorzystwała tę nieoczekiwaną przeszkodę. Badania prowadzone w pandemii dostarczyły dodatkowych informacji dotyczących wpływu tego silnego stresora na funkcjonowanie młodych sportowców. W tym miejscu proszę o zaspokojenie mojej ciekawości i odpowiedź na pytanie jakie zmiany w procedurze badań wprowadzono w związku z pandemią.

W ostatnim podrozdziale części metodologicznej przedstawiono metody statystyczne, wskazując w jakich analizach znalazły one zastosowanie. Metody te zostały poprawnie dobrane do charakteru zmiennych i pytań badawczych.

W rozdziale piątym przedstawiono wyniki badań własnych. Rozpoczyna je prezentacja wyników kwestionariusza dotyczącego kariery sportowej. Dostarczył on danych na temat stażu sportowego, wieku odniesienia pierwszego sukcesu w sporcie, liczby klubów, w których trenowali zawodnicy, rozumienia sukcesu osobistego, liczby godzin treningu pływackiego w wodzie i na lądzie oraz doszkalania teoretycznego. W tabelach i na rycinach w czytelny sposób przedstawiono odpowiedzi respondentów i przeprowadzono porównania odpowiedzi: a) zawodników przydzielonych do grupy z dodatkową informacją zwrotną i bez niej; b) kobiet i mężczyzn; c) pływaków na niskim, średnim i wysokim poziomie sportowym. Nie jest dla

mnie jasny powód przeprowadzania porównań w zależności od płci, tym bardziej, że dotyczy ono jedynie tego, co badani uznają za sukces sportowy. Domyślam się, że pozostałe porównania miały za zadanie sprawdzić, czy grupy wyróżnione na podstawie informacji zwrotnej i poziomu sportowego różnią się pod względem przebiegu kariery sportowej. Ponieważ Doktorantka nie sformułowała pytań badawczych uzasadniających te analizy, powinna wyjaśnić ich cel.

Trudno jest też dociec, co decydowało o tym, jakie analizy przy danej zmiennej kryterialnej zostały przeprowadzone i w jakiej kolejności zostały przedstawione. Moim zdaniem odbiór zawartych w tej części danych byłby łatwiejszy przy przyjęciu konsekwentnie stosowanej zasady uporządkowania danych – albo według zmiennej kryterialnej (płeć, grupa, poziom sportowy), albo według analizowanych odpowiedzi.

Zasada porządkująca kolejne podrozdziały jest jasna i nie budzi żadnych zastrzeżeń – Autorka przedstawia wyniki analiz, które pozwalają udzielić odpowiedzi na kolejne pytania badawcze: eksploracyjne i szczegółowe (eksplikacyjne). Pierwsze pytanie dotyczyło poziomu satysfakcji z uprawiania pływania i jego zróżnicowania w zależności od poziomu sportowego i udzielanej informacji zwrotnej. Przeprowadzone analizy pozwalają udzielić na nie odpowiedzi. Niestety, oprócz porównań w pełni uzasadnionych, bo dostarczających wprost odpowiedzi na pytania badawcze pojawiają się tu analizy porównawcze w zależności od płci i trenera. Jaki jest powód ich przeprowadzenia?

Analizy dynamiki zmian satysfakcji z osiągnięć i treningów, różnic między pierwszym i ostatnim pomiarem oraz ich zróżnicowania w zależności od grupy stanowiące odpowiedź na drugie pytanie eksploracyjne zostały przedstawione w czytelny sposób na rycinach, które dobrze ilustrują zmiany w czasie oraz różnice między grupami. Doktorantka wyraźnie wskazała, że omawia jedynie te odpowiedzi na konkretne pytania badawcze kwestionariusza, w których wystąpiły zmiany w czasie. Moją wątpliwość budzi: a) powtarzanie w tekście wyników zamieszczonych na rycinach prezentujących wyniki pierwszego i ostatniego pomiaru w grupach z informacją zwrotną i bez; b) przedstawienie wyników analizy w zależności od osoby trenera; c) brak wyraźnego wskazania, że we wskaźnikach prezentowanych na rycinach 19-21 zachodzi interakcja między grupą i zmianami w czasie (zmiany zachodzą w przeciwnych kierunkach), zaś w odpowiedziach na pozostałe pytania przedstawione na str. 93 – jedynie efekt główny pomiaru.

Analizy danych dotyczących zmian w poziomie poczucia własnej skuteczności i motywacji także rodzą pewne wątpliwości. Część tych analiz dotyczy porównania wyników pierwszego pomiaru w zależności od grupy i płci, nie w pełni uzasadnione z punktu widzenia pytania badawczego. Na rycinie 22 przedstawiono wyniki początkowego pomiaru motywacji

w grupach różniących się informacją zwrotną, zaś opis dotyczy wyników w całej grupie i porównania wskaźników poszczególnych wymiarów motywacji.

Analizy dotyczące strategii radzenia sobie ze stresem nie budzą takich wątpliwości, w mojej ocenie wszystkie przedstawione w pracy dane są uzasadnione. Zwracam uwagę, że analizy relacji między preferowanymi i postrzeganymi zachowaniami trenera wykraczają poza trzecie eksploracyjne pytanie badawcze, które dotyczy jedynie zmian w czasie. Dane dotyczące percepcji komunikacji trener – zawodnik w okresie pandemii są bezpośrednio powiązane z czwartym pytaniem eksploracyjnym i zostały bardzo czytelnie przedstawione na rycinach.

Podsumowując, w podrozdziale drugim pojawia się dużo analiz nieuzasadnionych z punktu widzenia pytań badawczych. Autorka może rozwiązać ten problem następująco: a) wprowadzić dodatkowe pytania badawcze lub uszczegółowić istniejące; b) usunąć te analizy; c) przedstawić *explicite* ich przekonujące uzasadnienie.

W podrozdziale trzecim przedstawiono, w bardzo konsekwentny i porządkowany sposób, wyniki analiz statystycznych pozwalających na testowanie postawionych hipotez. Wszystkie analizy są moim zdaniem w pełni uzasadnione. Mam jedynie pewne uwagi dotyczące samego opisu ich rezultatów: a) Doktorantka niepotrzebnie powtarza w tekście dane zawarte w tabelach, b) pisząc o korelacjach między **pytaniami** dotyczącymi satysfakcji a np. poczuciem własnej skuteczności dokonuje skrótu myślowego – korelują odpowiedzi na te pytania, tak jak korelują wyniki kolejnych pomiarów, a nie te pomiary.

Kończąc przedstawianie opinii dotyczących rozdziału piątego chcę bardzo pozytywnie ocenić zamieszczenie w dwóch tabelach syntetycznego podsumowania uzyskanych wyników. Doktorantka zebrała imponujący materiał badawczy, przeprowadziła wiele szczegółowych analiz danych empirycznych, trudnych do zapamiętania podczas lektury rozdziału. Dane zamieszczone w tabeli 40. prezentują odpowiedzi na pytania kwestionariusza i dostarczają odpowiedzi na pytania eksploracyjne. Szczególnie cenne są informacje zawarte w tabeli 41., Doktorantka dokonuje tu testowania hipotez badawczych i przedstawia opisowo odpowiednie dane empiryczne.

Autorka uporządkowała rozdział szósty *Dyskusja wyników* analogicznie do rozdziału poprzedniego *Prezentacja wyników badań własnych* według postawionych w rozprawie pytań, co zdecydowanie ułatwia odbiór treści. Moim zdaniem to właśnie dyskusja jest najtrudniejszą częścią pracy naukowej. Autor powinien wykazać się tu zarówno znajomością literatury przedmiotu jak i umiejętnością odniesienia wyników badań własnych do rezultatów uzyskanych przez innych autorów, zdolnością myślenia krytycznego, argumentowania, wnioskowania i uzasadniania twierdzeń. Mgr Anna Ostrowska-Karpisz ujawniła powyższe

zdolności i umiejętności prowadząc naukową dyskusję w pełnym tego słowa znaczeniu. Przedstawia wyniki badań własnych w szerokim kontekście zarówno koncepcji teoretycznych jak i rezultatów licznych wcześniejszych badań.

W dyskusji Doktorantka nie tylko udziela odpowiedzi na pytanie *Jak jest?*, ale także *Dlaczego tak jest?*, poszukując przyczyn zaobserwowanych zależności. Ujawnia nie tylko znajomość literatury przedmiotu, ale także zrozumienie mechanizmów psychologicznych regulujących opisywane zjawiska. Za szczególnie interesujące poznawczo uznaje informacje dotyczące wpływu pandemii na relacje między zawodnikami i trenerem, które były możliwe do pozyskania tylko w ograniczonym czasie – w trakcie pandemii. W podrozdziale 2. *Weryfikacja postawionych hipotez* Autorka poprawnie przeprowadza testowanie kolejnych hipotez i sprawnie omawia uzyskane rezultaty na tle wyników wcześniejszych badań. W kolejnym podrozdziale 5. *Podsumowanie i wnioski* Doktorantka przypomina najważniejsze uzyskane rezultaty oraz formułuje sześć niebudzących zastrzeżeń wniosków o charakterze poznawczym. Zostały one sformułowane z zachowaniem zasad zrozumiałości, ścisłości, dokładności, przejrzystości i poprawności argumentowania.

Szczególnie cenne są w mojej ocenie implikacje praktyczne przedstawione w podrozdziale 6., zawierające konkretne wskazówki dla trenerów. Autorka z powodzeniem realizuje postulat łączenia badań naukowych z praktyką. Proponuje także interesujące kierunki przyszłych badań naukowych, co dowodzi umiejętności wykorzystywania zdobytych już doświadczeń i naukowej dociekliwości. O naukowej dojrzałości Doktorantki, w tym o umiejętności krytycznej oceny wyników własnej pracy naukowej, świadczy dostrzeżenie ograniczeń badań własnych, przedstawionych w rozdziale 5.

Dysertacja jest zasadniczo poprawna pod względem językowym, jednak z obowiązku recenzenta zwracam uwagę na następujące uchybienia:

- Błędy i niezręczności językowe i stylistyczne (np. *Motywacja należy do jednego z wielu czynników*, str. 17; *tworzenie warunków, które spełniają potrzebę autonomii uczniów, umożliwiają...* str. 20; *z badań (...) zawodnicy którzy otrzymywali informacje zwrotne cechowały się*, str. 29; *trenerem zazwyczaj jest ktoś będący elitą*, str. 31; *postrzeganie swoich kompetencji jako niskie*, str. 46)
- Błędy literowe (np. *Autor koncepcji **podkreślona***, str. 35; *klimat motywacyjny nastawiony na **zdanie***, str. 40; ***decyzje** się na porzucenie*, str. 46; ***wyzwane** te*, str. 47;
- Nazbyt liczne braki polskich znaków diakrytycznych;

- Błędy interpunkcyjne: zarówno błędne (np. średnik na końcu zdania), niepotrzebne (np. wg., mimo, iż; przecinek przed niż w zdaniu pojedynczym) jak i brakujące znaki przestankowe (np. po numerach tabel i rycin);
- Liczebniki porządkowe wyrażone liczbą bez kropki (np. punktory na str. 35: 6 – 11 r.ż. i kolejne akapity; str. 45 *po ukończeniu 12 roku życia*; punktory na str. 50);
- Stosowanie dywizu zamiast myślnika i odwrotnie.

Powyższe błędy i uchybienia nie obniżają pozytywnej oceny rozprawy.

Podsumowując stwierdzam, że przedstawiona do oceny rozprawa doktorska zatytułowana *Wybrane psychospołeczne uwarunkowania satysfakcji z uprawiania pływania oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych wśród 15-18 letnich zawodników* przygotowana pod opieką promotora dr hab. Małgorzaty Siekańskiej, prof. AWF i promotora pomocniczego dr. Krzysztofa Wrześniewskiego stanowi oryginalne rozwiązanie istotnego problemu naukowego, lokującego się treściowo w obszarze dociekań naukowych właściwych dla nauk o kulturze fizycznej, wskazuje na wiedzę teoretyczną Kandydatki i umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, jest poprawna pod względem rzeczowym, metodologicznym i logicznym oraz spełnia wszystkie wymagania stawiane pracom promocyjnym na stopień naukowy doktora. Wnoszę więc do Rady Naukowej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie o dopuszczenie mgr Anny Ostrowskiej-Karpisz do dalszych etapów postępowania doktorskiego.

M. G. S. K.